

Omezení doby studia hodnocené pro účely důchodového pojištění

Tisková zpráva

Vzhledem k tomu, že se množí dotazy týkající se omezení doby studia hodnocené pro účely důchodového pojištění, sděluje Ministerstvo práce a sociálních věcí následující:

Za současné právní úpravy (zákon o důchodovém pojištění, který nabyl účinnosti dnem 1.1.1996) se stejný druh doby - doba studia, hodnotí pro účely důchodového pojištění rozdílně v závislosti na tom, ve kterém období studium probíhalo. **Doba studia získaná po 31.12.1995 se hodnotí pouze po dobu prvních šesti let po dosažení věku 18 let** jako tzv. náhradní doba pojištění a ve srovnání se „skutečnou“ dobou pojištění pouze v rozsahu 80%. **Doba studia získaná před účinností zákona o důchodovém pojištění** (tj. před 1.1.1996) **se podle tehdy platných předpisů považovala za dobu zaměstnání**, a proto se podle zákona o důchodovém pojištění považuje za dobu pojištění získanou podle tohoto zákona. V důsledku toho se hodnotí v „nezkrácené“ délce, a to již po skončení povinné školní docházky, tedy i před dosažením věku 18 let.

Navrhované opatření, které by mělo nabýt účinnosti dnem 1.1.2004 znamená postupné sjednocení hodnocení doby studia bez ohledu na to, kdy probíhalo. **Spočívá v tom, že doba studia na střední nebo vysoké škole v ČR získaná před 1. lednem 1996 se bude hodnotit při vzniku nároku na důchod po 31.12.2003 jako náhradní doba pojištění od dosažení věku 18 let, a to v rozsahu nejvýše šesti let** s tím, že při vzniku nároku na důchod v prvním roce účinnosti této právní úpravy (v roce 2004) by se dále hodnotila i doba tohoto studia před dosažením uvedeného věku, avšak nejvýše v rozsahu tří let, ve druhém roce účinnosti (v roce 2005) nejvýše v rozsahu dvou roků a ve třetím roce účinnosti (v roce 2006) v rozsahu nejvýše jednoho roku. **Plně se tedy toto opatření projeví až v případě vzniku nároku na důchod v roce 2007.**

Úprava vychází z faktu, že absolventi vysokých škol budou mít lepší platové podmínky a mohou se tak lépe zabezpečit během aktivního života. Navíc 6 let je dostatečně dlouhá doba pro kvalitní přípravu na budoucí povolání. Zájemci mohou také využít možnosti dobrovolně se připojistit.

Finanční dopady:

Úprava hodnocení doby studia se projeví snížením výše důchodu všech, kteří studovali před 1.1.1996. Podle výsledků sčítání lidu se odhaduje, že u nově přiznávaných důchodů, jichž se úprava bude týkat, je cca 8% důchodců s vysokoškolským vzděláním, 33% důchodců se středoškolským vzděláním a 34 % důchodců s odborným vzděláním. Snížení důchodů povede též k poklesu průměrné výše nově přiznaných důchodů a její relace k průměrné mzdě. Při úpravě „skokem“ by se důchody opět rozdělily na „nové starodůchodce“ a „nové novodůchodce“, tentokrát však s vyššími důchody starodůchodců.

U vysokoškoláků bude úprava znamenat snížení výše důchodu o 4,5% - 9,0% a u středoškoláků o 1,5% - 6,0% výpočtového základu. U vysokoškoláků s průměrným osobním vyměřovacím základem by v roce 2005 úprava „skokem“ znamenala snížení důchodu cca o 1000 Kč (cca 1200 Kč u těch, kteří studovali 6 let, např. lékaři); při postupné variantě by snížení činilo v prvním roce cca 600 Kč a ve čtvrtém roce cca 1200 Kč. U středoškoláků by tyto částky byly cca o 200 Kč nižší. Vzhledem k výraznému vlivu úpravy na výši důchodu lze očekávat, že před účinností úpravy zvolí část důchodců raději možnost odchodu do předčasného starobního důchodu, neboť jeho výše bude pro ně výhodnější.

Úspora výdajů na důchody vyplývající z nového způsobu hodnocení doby studia cílově, tj. cca za 40 let, dosáhne 2,5% výdajů na důchody (to by odpovídalo v současné době více než 5 mld. Kč). Její vliv se však bude projevovat postupně.

rok účinnosti	1	2	3	4
Úspory v mil. Kč	50	170	370	600

V Praze dne 17.6. 2003 Kateřina Prejdová, tisková mluvčí MPSV ČR